

האוניברסיטה
העברית
בירושלים
THE HEBREW
UNIVERSITY
OF JERUSALEM

קורסי תשי"ף בתכנית ללימודי תרבות

*שימו לב - הפירוט המצורף נועד לעזור
בבחירת הקורסים, לפרטים מדויקים אנא פנו
[לשנתון באתר האוניברסיטה](#)

מספר כללים לפני שמתחילים

- הרשימה המצורפת מאגדת את כלל הקורסים המוצעים בתכנית. ניתן לקרוא בהרחבה על כל קורס בלחיצה על מספרו בטבלה.
- יש לתאם את המערכת עם סגל התכנית ולקבוע פגישות יעוץ לפני תחילת שנת הלימודים.
- ליעוץ יש להגיע מוכנים עם תכנית טנטטיבית - מצגת זו תסייע לכם בכך.
- היעוץ חובה הן לתלמידי שנה א' המתחילים את לימודי המוסמך והן לתלמיד שנה ב' (ושנה ג') החייבים לוודא כי הם עומדים בכל דרישות התואר.
- להזכירכם: יש להירשם לסמינר התכנית שנה אחת לפחות (54330), ההשתתפות חובה!
- יש אפשרות להקים קבוצות חברותא, פנו למזכירות לפרטים.
- התכנית מעודדת לקיחת חלק בפרויקט ההתמחות (54749). סטודנטים שיבחרו בכך, מתבקשים להירשם גם לקורס "מרחבי תרבות: ערך אמנותי וכוחות השוק" (54231)
- יש אפשרות לשלב מגמה בלימודי מגדר או מגמה בלימודים עירוניים, פרטים במזכירות

סמסטר א'

יום ב'

10:30-12:00

54217

תרבויות יום יום:
הרפתקאות שבשגרה
(שנתי) (שו"ס)

ד"ר דני שרירא

13:00-14:30

54342

גלובליזציה וסולידריות: תרבות
במאבק נגד אפרטהייד בדרא"פ
(סמסטר א') (שו"ס) (באנגלית)

פרופ' לואיז בית לחם

15:00-16:30

54336

ללמוד ללכת: הליכות בהקשרן
התרבותי, ההיסטורי והפוליטי
(סמסטר א') (שו"ס)

ד"ר דני שרירא

יום ג'

10:30-12:00

54335

רוסו וביקורת התרבות
(סמסטר א') (שו"ס)

ד"ר ניקול הוכנר

12:30-14:00

54330

סמינר של התכנית

14:30-16:00

54354

תיאוריות ביקורתיות של תרבות
(שנתי)

ד"ר רונית פלג

16:30-18:00

54356

עיון בתיאוריה פוסט קולוניאלית
(סמסטר א') (שו"ס) (באנגלית)

פרופ' לואיז בית לחם

54231

מרחבי תרבות:
ערך אמנותי וכוחות שוק
(סמסטר א') (שו"ס)

ד"ר סוניה נרונסקי ליידן

סמסטר ב'

יום ב'

10:30-12:00

54217

תרבויות יום יום:
הרפתקאות שבשגרה
(שנתי) (שו"ס)

ד"ר דני שרירא

13:00-14:30

54234

ייצוגים עכשוויים של אפריקה
בתרבות הפופולרית
(סמסטר ב') (שו"ס)

ד"ר רות ונסקה

15:00-16:30

54236

אירופאפריקה: יחסים בהתהוות
בין שתי יבשות
(סמסטר ב') (שו"ס)

ד"ר יעל אבסירה

17:00-18:30

54235

המפנה החזותי:
תיאוריה וביקורת
(סמסטר ב') (שו"ס)

ד"ר נורמה מוסי

יום ג'

10:30-12:00

54391

סוגיות מתודולוגיות
במחקרי תרבות
(סמסטר ב')

זהר אלמקייס ורון לוי

12:30-14:00

54330

סמינר של התכנית

14:30-16:00

54354

תיאוריות ביקורתיות של תרבות
(שנתי)

ד"ר רונית פלג

16:30-18:00

54309

לימינליות, אמביוולנטיות
ומה שביניהם
(סמסטר ב') (שו"ס)

ד"ר ניקול הוכנר

קורסי חובה

54354

תיאוריות ביקורתיות של תרבות

נציע ארגז כלים למחשבה ביקורתית ולביקורת התרבות, ולבחינה ודיון בשינויים שהתחוללו במחשבה הביקורתית, החל מביקורת התרבות של מרקס, פרויד, אדורנו והורקהיימר, דרך המחשבה הפוסט־סטרוקטורליסטית של פאנון ובאבא, ועד למחשבה הביקורתית העכשווית.

מטרת הקורס היא להתוודע להיבטים שונים של המחשבה הביקורתית ולמושגי המפתח שלה. למשל, אל מושגים כמו: "פטישיזם של הסימן", "סימולקרות וסימולציות", "חלוקת החושי", דיפרנד, דיפראס, דקונסטרוקציה, אפוריה, "ביוכוח", "מינוריות", ו"חיים חשופים", ונבחן את פוריותם האפשרית ביחס לתופעות ולאירועים תרבותיים, חברתיים ופוליטיים מגוונים של העת העכשווית.

54391

סוגיות
מתודולוגיות

הקורס מציע היכרות עם מגוון גישות מתודולוגיות הנהוגות בלימודי תרבות כתחום מחקר בין־דיסציפלינארי. הקורס יעסוק במושגי יסוד וסוגיות המאפיינות את חקר התרבות ביניהן חקר שיח, ייצוגים וטקסטים כמו גם חקר התנסויות של סוכנים חברתיים באמצעים כגון: ראיונות, אתנוגרפיה, היסטוריה שבעל פה, ואחרים. במהלך הקורס נדון במושגים המשותפים לגישות השונות כגון רפלקסיביות, מיצוב החוקר, סובייקטיביות וביקורת, ונבחן את המאפיינים המתודולוגיים הייחודיים לכל גישה. הקורס מבוסס על קריאה במחקרי תרבות לצד תרגול והתנסות ראשונית בעריכת מחקר איכותני.

זהר אלמקייס ורון לוי

חזרה לסמס' א' חזרה לסמס' ב'

סמינר מחלקתי

חובה להירשם ולהשתתף לפחות שנה אחת
הסמינר מתקיים פעם בחודש לערך בימי ג' 12.30-14.00
אין להירשם לקורסים אחרים בחלון זה
קורס מספר 54330

חזרה לסמס' ב'

חזרה לסמס' א'

קורסי ליבה

54217

תרבויות

יום-יום:

הרפתקאות

שבשגרה

הקורס יעסוק בתרבות יום-יום מכמה זוויות משלימות: קריאה
בטכסטים שעסקו במושגים בסיסיים בתרבות היום-יום; התבוננות
בתופעות מעצבות בתרבות היום-יום; דיון בדילמות שעולות
ממחקר תרבות היום-יום.

חזרה לסמס' ב'

חזרה לסמס' א'

ד"ר דני שרירא

54342

Globalization and Solidarity: Culture in the Anti-Apartheid Struggle

---

חזרה לסמס' א'   חזרה לסמס' ב'

פרופ' לואיז בית לחם

Today, Nelson Mandela's face is instantly recognizable to millions. But in 1988 when the "Free Mandela" Concert was staged in honor of his 70th birthday, Mandela was still in prison and his image banned. Despite parliamentary opposition in Britain and threats to blow up Wembley Stadium, the televised concert was broadcast to 600 million viewers. This episode is one of the links between the anti-apartheid struggle, globalization and solidarity movements that we will examine in the course. How does the struggle against apartheid in South Africa contribute to the creation of what scholarship calls "global civil society"? How can the anti-apartheid struggle be seen as a "new social movement" and what are its legacies for our own time? Through case studies, the course seeks to provide a better understanding of key terms such as "racism," "apartheid," "solidarity," and "new social movements."

The course will last for 10 sessions and is conducted in English, but written work may be submitted in Hebrew.

54336

ללמוד

ללכת:

הליכות

בהקשרן

התרבותי,

ההיסטורי

והפוליטי

בקורס נעסוק בהליכה כפרקטיקה תרבותית שנטועה בהקשרים
מרחבים והיסטוריים. הדיון על ההליכה והקריאה בטכסטים
על הליכה יבקש לעמוד על הקשרים בכתיבה על תרבות
פרפורמטיבית שקשורה ישירות לגוף.

ד"ר דני שרירא

חזרה לסמס' ב'

חזרה לסמס' א'

54335
רוסו
וביקורת
התרבות

קורס זה מציע למקם את רוסו כ"אב הקדמון" של לימודי התרבות הביקורתיים, המסתייג מן המודרנה ומבקר אותה עוד לפני שהחלה לפרוח. הקורס בראש בראשונה מהווה הזמנה לקרוא מתוך יצירתו של רוסו בצורה בלתי אמצעית: המסה על האומנויות והמדעים, המסה על מקור אי השוויון, על מוצא הלשונות, על התיאטרון, ועוד טקסטים נוספים. בשלב שני הקורס מציע לבחון את חותמו והשפעתו של רוסו אצל הוגים כמו קארל מארקס, קלוד לוי שטראוס, ז'אק דרידה ואחרים, כדי להעריך את חלקו של רוסו בזרמים שונים של התיאוריה הביקורתית עד היום.

ד"ר ניקול הוכנר

חזרה לסמס' א' חזרה לסמס' ב'

54356

Postcolonial Theory

חזרה לסמס' א'   חזרה לסמס' ב'

פרופ' לואיז בית לחם

Post-colonial theory explores the impact of European colonization upon the societies which it subjugated, recognizing that the cultural and political struggles which colonization set in motion continue to influence the present. Central concerns relate to the impact of European languages, institutions and epistemologies on colonized societies. The foundational gesture of postcolonialism consisted in uncovering the link between Western knowledge systems, and the maintenance of colonial power. As a historiographical method, postcolonialism orients itself to the struggles of all sectors of colonial society, in elucidating colonial resistance. It is concerned with forms of resistance on the part of the colonized, and explores the struggles over racialized identity and gender, as well as representations of place and history in a colonial setting. This course seeks to elucidate these intersecting themes through an exploration of cinematic representations of the colonial experience read in relation to formative theoretical texts of the postcolonial paradigm.

54231

מרחבי

תרבות:

ערך אמנותי

וכוחות שוק

בקורס זה נבחן את מבנה שדה הייצור התרבותי בישראל
ובמקומות שונים בעולם, תוך ניסיון לתאר בעין ביקורתית חלק
ממאבקי הכוח המתקיימים ב"מרחבי תרבות" שונים. מרחבים אלה
כוללים מוזיאונים, תערוכות גלובאליות כגון ביאנאלות, ירידי
אמנות, פסטיבלים לאמנויות הבמה ולמחול, פסטיבלים למוסיקה
ולקולנוע, ירידי ספרים, שבועות אפנה ועוד. בקורס נברר כיצד
מרחבי תרבות שונים מכוננים 'טעם', מלמדים על 'סגנון חיים'
נאות, ומעידים על מדרג חברתי, תוך טשטוש הגבולות שבין
כלכלת השוק במרחבים אלה, לבין ההיבטים ה'אמנותיים' ו/או
האסתטיים שבהם.

ד"ר סוניה נרונסקי-ליידן

חזרה לסמס' א' חזרה לסמס' ב'

54234

ייצוגים
עכשוויים
של אפריקה
בתרבות
הפופולרית

ד"ר רות ונסקה

יבשת אפריקה אינה מיקום גאוגרפי בלבד, אלא רעיון שנבנה בתהליכים היסטוריים-רטוריים מורכבים. קורס זה בא לחקור את תהליך ההבנייה של "אפריקה" בכדי לעמוד על האופנים בהם כוחות פוליטיים וכלכליים נשזרים לכדי נרטיבים בעלי השפעה עמוקה על חיי היום יום. אנו נבחן ייצוגים של אפריקה במגוון מדיות הכוללות מוזיקה, תיאטרון, עיתונות, שירה ושירה מדוברת, בלוגים ועוד, אותם נקרא דרך נקודות מבט תאורטיות מגוונות מתחומי הפילוסופיה, הספרות, האנתרופולוגיה, החינוך, הפיתוח והרטוריקה הפופולארית. נשאל גם כיצד ייצוגים של אפריקה בתרבות הישראלית העכשווית נבנים על בסיס אותם תהליכים היסטוריים, במטרה לתת ארגז כלים תאורטי להבנת הדינמיקה סביב ה"סיפור היחיד", כפי שקוראת הסופרת צ'יממנדה אדיצ'י לסטריאוטיפים.

חזרה לסמס' א' חזרה לסמס' ב'

54236

אירופאפריקה:
יחסים בהתהוות
בין שתי יבשות

הקורס יעסוק בהיסטוריה של למעלה מ-700 שנה אודות המפגש בין אירופה לאפריקה. נתמקד בהשפעות הכלכליות, החברתיות והפוליטיות של המפגש בין שתי היבשות וכיצד השתנו יחסי אירופה-אפריקה לאורך היסטוריה תוך בחינה מקרוב את הנרטיבים של חוקרים אירופאים ואפריקאים. כמו כן נשאל כיצד הנרטיב שנמצא בהתהוות משמעותי במאה ה-21?

חזרה לסמס' א'   חזרה לסמס' ב'

ד"ר יעל אבסירה

54235

**המפנה
החזותי:
תיאוריה
וביקורת**

בקורס זה נדון במפנה החזותי שכוון את תחום המחקר של התרבות החזותית החל מאמצע שנות ה־70 של המאה ה־20. תרבות חזותית היא תחום ידע בינתחומי ששואל שאלות על ראייה ועל האפשרות להבין את העולם באמצעים חזותיים. בזמן, תרבות חזותית נתפסת כמתודולוגיה וצורה של פרשנות השוואתית. בקורס זה נחקור את ההיסטוריה של התרבות החזותית ונתנסה בהפעלת מתודולוגיה חזותית של מחקר באמצעות שאילת שאלות על ייצור דימויים, שכפול, שעתוקם והפצתם.

ד"ר נורמה מוסי

חזרה לסמס' א' חזרה לסמס' ב'

54309

**לימינליות,
אמביוולנטיות
ומה שביניהם**

הקורס מציע לבחון את שורשיו, חותמו ופוריותו של המונח לימינליות אשר הומצא על ידי ארנולד ואן גנפ בספרו "על טקסי מעבר" בשנת 1909. בשלב ראשוני הקורס מבקש לעקוב אחרי מושג לימינליות בשדה שבו הוא הומצא, קרי האנתרופולוגיה, בעיקר אצל ויקטור טרנר ומרי דוגלס. בשלב שני, הקורס מציע להבין את שורשיו וגלגולו של מושג זה בפילוסופיה ובתיאוריה הביקורתית, תוך ניסיון לברר את הייחודיות של לימינליות מול מוגשים כמו אמביוולנטיות, היברידיות ועוד.

ד"ר ניקול הוכנר

חזרה לסמס' א' חזרה לסמס' ב'

קורסי בחירה

בעקרון, כל קורס מוסמך של האוניברסיטה העברית יכול להיות קורס בחירה - על הקורסים להתאים לתכנית המחקרית של הסטודנט/ית, ולהיות פתוחים לתלמידי התכנית (ניתן לבקש בקשה מיוחדת לפתיחת הקורס, אם יש צורך). יש לבחור קורסי בחירה מתאימים בהתיעצות עם סגל התכנית.

הקורסים הבאים ממומלצים על ידי התכנית ופתוחים לתלמידיה (אך ניתן כאמור, לבחור גם בקורסים אחרים):

חזרה לסמס' ב'

חזרה לסמס' א'

- 40650 גלעד רוזן, **עיר וחברה** (גיאוגרפיה)
- 40858 אמילי סילברמן, **Spacial Justice and Cities**, (צדק מרחבי ועירוניות)
- 50976 עמית פינצ'בסקי, **אי תקשורת** (תקשורת ועיתונאות)
- 50500 עמית פינצ'בסקי, **תיאוריות בתקשורת ותרבות א'** (תקשורת ועיתונאות)
- 50082 עמית פינצ'בסקי, **עדות ומדיה** (תקשורת ועיתונאות)
- 50772 פול פרוש, **תרבות חזותית ומדיה דיגיטלים** (תקשורת ועיתונאות)
- 50888 פול פרוש, **תרבות דיגיטלית ומדיה חדשים** (תקשורת ועיתונאות)
- 50064 רעיה מורג, **קולנוע בעין הסכסוך** (תקשורת ועיתונאות)
- 50095 רעיה מורג, **גברים נשים ומה שביניהם, מבט קולנועי** (תקשורת ועיתונאות)
- 50941 רעיה מורג, **קולנוע לאומי, קולנועי עולמי** (תקשורת ועיתונאות)
- 50987 טוביאס אברכט, **Global Holocaust Memory** (תקשורת ועיתונאות)
- 54227 דורית אשור, **סוגיות בלימודי מגדר, טקסט זהות ותרבות** (מגדר)
- 54239 ענבל וילמובסקי, **סוגיות ושיטות במחקר פמיניסטי** (מגדר)

- 54259 טל ניסן, **זכויות אדם, פמיניזם ושינוי חברתי** (מגדר)
- 54264 הדס כהן, **משפט ומגדר, חוק צדק ואי שיוויון בין הגלובלי ללוקאלי** (מגדר)
- 56867 יותם בנזימן, **סוגיות בתיאוריה דמוקרטית** (מדע המדינה)
- 56887 אפרים פודוקסיק, **תרבות יחיד וחברה, הגותו החברתית והפילוסופיה של זימל**
(מדע המדינה)
- 54807, טוביאס אברכט, **תרבות הזיכרון בגרמניה ואירופה** (לימודי גרמניה)
- 54715 יהודית אורבך, **מקונפליקט לפיוס ביחסים בין עמים ומדינות**
(חקר סכסוכים, ניהולם ויישובם)
- 46876 אורנה נפתלי, **Gender, Family and the State in the People's Republic of China, in English**
(לימודי אסיה)
- 54859 עודד שטיינברג, **Massacre and Genocide**, (לימודי אירופה)
- 59541 אורית גזית לדרמן, **Refugees and Development**, (גלוקל)
- 19824 אילנה פרדס, **ספרות, נבואה, אפוקליפסה** (ספרות כללית והשוואתית)

19932 אילנה פרדס, **מנואלה קונסוני, ספרות והיסטוריה של מיעוטים**

(ספרות כללית והשוואתית)

19919 תמר אברהמוב, **יצירת האמנות הכוללת, מן האופרות של ואגנר עד טלויזית ריאליטי**

(ספרות כללית והשוואתית)

19850 יואב רינן, **ארוס ומלנכוליה בתרבות המערבית** (ספרות כללית והשוואתית)

19933 דוד פישלוב, **מסיפור קצר לסרט באורך מלא** (ספרות כללית והשוואתית)

17859 גלית חזן רוקם, **תיאוריות פרשניות של ספרות ותרבות** (ספרות כללית והשוואתית)

15955 ארנון לוי, **דימיון, בדיון וידיעה** (פילוסופיה)

15778 טטיאנה קרצ'נצב, **מושג החירות קאנט שלינג היידגר** (פילוסופיה)

39821 משה סלוחובסקי, **שיטות מחקר בהיסטוריה** (היסטוריה ויהדות זמננו)